

Acésta fóia ese cate 3 cóle pe luna si costa 2 fiorini v. a. pentru membrii asociatiunei, éra pentru nemembrii 3 fr. Pentru strainatate 1 galbenu cu porto postei.

TRANSILVANI'A.

Fóia Asociatiunei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Abonamentul se face numai pe cate 1 anu intregu. Se abonédia la Comitétulu asociatiunei in Sibiiu, séu prin posta séu prin domnii colectorii.

Nr. 12.

Brasiovu 15 Iunie 1875.

Anulu VIII.

Su m a r i u: Estrasu dein dioariulu vietii mele dela 15 Martie 1848 pana la 18 Ianuarie 1849. (Urmare). — Adaoase si rectificari la istori'a regimentului alu II lea confinariu dein Transilvani'a. (Fine.) — Psaltirea calviniano-romana versificata. — Procesu verbale. — Publicarea baniloru incursi. — Conchiamare. — Convocare. — Bibliografia.

Estrasu dein dioariulu vietii mele dela 15 Martie 1848 pana la 18 Ianuarie 1849.

(Urmare.)

X. Adunarea municipale a comitatului Cetatiei-de Balta, tienuta in 4 Dec. 1848.

Pe dio'a destinata pentru adunarea inteligentiei si a fostiloru oficiali la 4 Dec., din partea comitetului nationale a fostu de facia cá comissariu esmisu dn. Ioane Branu.

Adunarea a fostu numerosa. Eu dupa-ce amu servitu S. Liturgia in capel'a Curtiei, cerendu ajuto-riulu lui Ddieu preste intreprinderea nóstra, imbracatu dupa datin'a mea in uniform'a preotiésca, amu a esitu pe balconu in faci'a adunarei, avendu langa mine pre servitoriulu cu sabi'a in mana, aici amu tienutu cuventare la intielesu, si petrundietóre, des-fasiurandu scopulu adunarei, si anume reorganizarea municipiului, dupace functionarii de mai inainte, mai toti uuguro-secuiu, trecusera in partea kossuthianiloru.

Apoi tienenduse siedinti'a, s'au alesu oficialii necesarii, cari s'au si propusu comand. tierii spre intarire si anume:

Assessori, adeca membrii de tribunalu, cari se fia de odata si inspectori cercuali.

Ioanu Décei din S. Martinu (Dicső-Sz-Marton) fostu concipistu la Thesaurariatu.

Vasilie Bianu din Fagetu (O. Bükkös) cancellistu la Tabl'a regésca.

Martinu Malmer din Balcaciu abs. filosofu in gimnas. din Sibiiu.

Samuilu Ratiu din Valea-Sasului (Sz. Völgy) absol. juristu.

Elekes Farkas din Daia (Sz. Dánya) advocatu la comitetu, si pana acumu aplicatu.

Ioanu Orosz (Rusu) din Vidraseu, (Vidraszeg) canc. la Tabl'a reg.

Ioanu Thille din Bosna, abs. teologu de Blasiu.

Pentru assessoru unguru s'a lasatu locu golu.

Notariu.

Vasilie Moldovanu din Chirileu, (Kerülő) abs. teol. de Blasiu.

Archivariu.

Vasilie Duca din Nirasteu (Nyárád) abs. teol. de Blasiu.

Protocolistu.

Grigorie Germanu din S. Iacobu de Muresiu, abs. teol. de Blasiu.

Perceptori regesci: pentru partile de susu ale comitatului.

Carol Pataky din Deasiu (Déésfalvi Pataky Károly), fostu si pana acumu perceptoru alu comitatului. Barbatu cu tóta acuratatea in oficiulu seu, precumu arata cartile de dare ale lui.

Éra pentru partile de josu ale comitatului.

Augustinu Lá dai din Petrifaleu, juratu la tabl'a reg., cu hipoteca de ajunsu.

Fiscalu.

Stefanu Györfi din Seuca, fostulu de pana acumu advocatu alu seraciloru.

Ioanu Berlea din Todor'a (Todorháza), advocatu si inspectoru „jurium episcopaliu* in Blasiu. S'au mai propusu rectificatori comisari:

Ladislau Györky din Hossuseu, care si pana acumu a functionatu la comitatu in acést'a calitate.

Ioanu Andrésy din Cerghidu micu, a frecuentatu gimnas. evangelicu in Sibiiu, si in coleg. ref. din Aiudu.

Nicolau Morosianu din Turd'a, juristu.

Si s'au lasatu locu golu pentru unu unguru. 54)

Terminanduse actulu alegerii, s'au dimisu adunarea, éra cu dn. Io. Branu amu mai petrecutu in consultari amicale nisce óre, care nu le potu dá uitarei.

Protocolulu alegerii s'a tramisu la comandantele generalu spre intarire; éra o paria a aceluia la comitetulu nationale, carui s'a adusu si multiamita pentru esmisulu din senulu seu comisariu.

In 6 Dec. s'a primitu decretulu comandantelui generalu din 29 Noem. Nr. 4769/2, prin care se despune, cá Cetatea de Balta se fia pretoriulu administratiunei.

Acumu pentru organizarea provisoria a comitatului se mai cerea intarirea oficialiloru si incuviintiarea salariului, din care se se póta sustiené, cá asia se'si implinésca oficiulu incredintiatu cu tóta voi'a si exactitatea.

De aci amu scrisu comit. nat. cá se insiste pentru intarirea oficialiloru, cá asia se potemu lucrá sistematecu si pre popóra mangaia.

Aci mai insemnediu, cá intru punerea in ordine a comitatului, partea cea mai grea cadiu asupr'a mea; dein acea cauza pre cátu amu petrecutu in Cetate-de Balta, nici odata mai 'nainte de mediulu noptii nu m'amu potutu culcá, éra demanéti'a me sculam pe la patru óre.

XI. Continuarea dispositiuniloru pentru prefectur'a Mediasiuului.

In prefectur'a Mediasiuului, voindu a o organisá dupa inaltele despusetiuni prememorate, amu datu de pedeci grele; si anume:

Comitetulu nationale cu data 17 Noem. Nr. 371 a fostu impartitu prefectur'a acést'a in partea de catra Ostu-Sudu de Ternava in 7 tribunate, intre cari érá mestecate si celea 32 sate din desfiintiatulu comitatu alu Albei sup.; inse preste acestea inca mai inainte de desfiintiare a fostu pusu prefectu Eliseu Armatulu, precumu si preste celea din Scaunulu Seghisiórei.

Éra preste celea din Vestu-Nordulu Ternavei voiá a despune prefectulu Vasile Moldovanu din Chirileu (Kerülö).

Si la satele din josu de Mediasiu Vasile Acsente, fratele lui Acsente Severu, tienenduse cu ele de prefectur'a Blasiului.

De aci amu cerutu dela comitetu cu data de 8 Dec. cá se defiga marginile fie-carei prefecture, si se demande tribuniloru a ascultá de prefectii sei; altu-cumu nu se va poté organisá prefectur'a Mediasiuului, prin urmare, ordinea si disciplin'a va scadea; éra eu nu voiú poté luá raspunderea asupr'a mea despre tribunii pusi de catra altii, cu atat'a mai puçinu despre popórale de sub man'a loru.

Amu mai tramisu comitetului si suplic'a Romaniloru din Mórdesiu, cari se plangu asupr'a nedreptatiriloru, cu cari ii asuprescu sasii, ponendu'i la greutatile satului,, candu comandantele militariu ii chiama la óste.

Apoi amu mai despusu v-prefectului Mediesianu, cá pre cei de sub man'a sa se'i deprinda in arme, si se le impuna, cá dio'a-nóptea, candu le va sosí mandatulu, fara amenare indata se mérga la óste, si se despuna picheturi dio'a-nóptea, cá strainii se nu póta spioná.

Comitetulu cu datu 7 Dec. Nr. 621 tramite mai multe ordinatiuni spre publicare — si cu datu 8 Dec. fara Nru, imi tramite instructiune, cá dupa cum pana aci amu pazitu oficiulu, drepturile si datoriiile de prefectu, se le pazescu si de aci inainte, ascultandu numai de ordinatiunile comandantelui generalu, si de ale comitetului. Castrele se le tienu cu tóta ordinea si disciplin'a, cointielegândume si lucrandu in armonia cu comandantele militariu, care mi s'a asignatu. Gard'a va remané armata si

armele nu le va depune, decatu numai la espres'a ordinatiune a comandantelui generalu si a comitetului. Se demandu si centurioniloru, cá se nu se mestece in trebile civili ale judelui si ale juratiloru. 55) b)

Éra cu datu 10 Dec. Nr. 647 totu comitetulu nationale din incidentulu, cá cutare adunare a glóteloru in 14 Noem. — dupa cumu arata comandante-Cetatii Seghisió'r'a, au facutu recuisitiuni si escese pe la satele vecine, imi tramite a dou'a óra proclamatiunile din 28 si 30 Noem., cá din nou se le circulediu spre strinsa observatiune. 56) a) b) c) d)

Eu acestea éra si le-amu circulatu de nou, macar-cá in tóta prefectur'a Mediasiuului sub directiunea mea astu-feliu de escese nu s'au intemplat.

In 11 Dec. Nr. 680 comitetulu tramite cá respunsu specificarea tribunatelor, cari se voru tiené de aci inainte de prefectur'a Mediasiuului; si cá a demandatu tribuniloru din tribunatulu alu V-lea, VI-lea si alu VII-lea din scaunulu Seghisiórei, si anume: lui Ilariu Sacelliu Popeiu; lui Ioane Ianoviciu; si lui Onoriu Oviliu Maronianu, cá se asculte de prefectulu Mediasiuului; éra celea 6 sate de preste Ternava se remana la prefectur'a Chirileanului. 57)

Comitetulu cu datu 15 Dec. Nr. 724 a mai emisu unu circulariu cátra prefecti, in care arata cu mare dorere, cum unii prefecti, tribuni si centurioni s'au abatutu dela scopulu celu santu, petrecundu in betii, jafuindu si jucandu in carti, éra pre ómenii dati in grigi'a loru, ii parasescu, si ce e mai reu, cu porterea loru cea rea, ii demoralisédia mai reu decâtu ungurii si secuii, cari s'au nisuitu intr'adinsu din interssulu seu a stinge tóta virtutea din Romani, numai cá se'i póta tiené mai bine in subjugare.

Deci fiindu-cá acesti prefecti, tribuni si centurioni se afla acumu in castre, mai nainte de ce iarú trage comitetulu la raspundere pentru portarea lorú vrednica de tóta pedéps'a, se se nisuésca prin curagiu si barbatia in lupta cu memiculu a sterge pat'a numelui seu si in totu loculu si tempulu se fia exemplu de virtute acelu poporu, pe care ei ilu conducu.

Prefectiloru dara li se impune, cá pe tribuni, centurioni si decurioni, cari parasescu castrele, si ambla dupa jafuri, séu cu portarea lorú dau exemplu reu la poporu, se'i arate numai decatu la comitetu, cá-ci toti prefectii si tribunii cei notati cu ori ce portare vinovata, nu numai nu voru avé dreptu de a pretinde vre-o deregatoria in oficiile tierei, ci voru fi trasi la dare de sama, si supusi la pedepsele ce meritá.

Acestu circulariu inea l'amu comunicatu fara intardiere toturorú subalterniloru, spre cunoscentia si cinosura.

Asemenea primindu dela vicariulu din Blasiu circulariulu cu datu 15 Dec., cu carele in urm'a ordinatiunei comandantelui generalu din 12 Dec. se publica abdicarea imperatului Ferdinandu I de tronulu imperatiei in 2 Dec., si inaltiarea pe tronulu a

nepotului seu de frate Franciscu-Iosifu I, carele asemena din aceeași di emite „Manifestu“ caldurosu la tóte popórale Imperiului, intru care între altele dice: „Pre temeulu adeveratei libertati, pre temeulu impartirii drepturilor in tocma între popórale imperatiei se va reinnoi patri'a intr'o locuintia larga pentru diversele nationalitati.“ 59)

Acestui Manifestu adaoge si comitetulu nationale cu datu 12 Dec. o comitiva caldurosa, in carea aducundu amente suvenirile celea dulci, cari sunt unite in anemile tuturor Romaniloru cu numele Iosifu, provóca pre Romani, cá se se adune in pregiurulu tronului. si apucandu armele pentru aperarea aceleia, se lase dupa sene preste totu urme de fapte nobile, mari, nationali, patriotice, si legali scl. 60)

Acelasiu comitetu nationale mai emisse in 15 Dec. altu circulariu, in care se demanda:

1) Cá se nu mai duca la Blasiu pre ungurii bei prinsii in alte districte si comitate, ci se duca pre fiesce carele la jurisdictiunea sa.

2) Cá se nu care la Blasiu bucate si alte naturalii, ci acelea se se administre la jurisdictiunile respective, dupa despusetiunile luate de catra comandantele generalu.

3) Cá se nu indrasnéscá nime a mai instrainá dela curti oii tiegáre, séu a le belf, sub grea pedépsa, si celea instrainate se se reintórca proprietariloru loru.

4) Cá toti caii instrainati din stavele si curtile domnesci, se se dea indereptu; cá-ci comandantele generalu cu datu 15 Dec. Nr. 5132/2 a despusu cercetare, si apoi instrainatorii voru fi pedepsiti cá furi.

Mai incolo comitetulu arata, cá comandantele generalu a intaritu 15 legiuni ale Romaniloru, si asia au invrednicitu pre tóta natiunea Romana, cá se se póta osti cá natiune, alaturea cu ostile imperatesci, in contr'a vrasmasiului patriei si alu natiunei nóstre... si cá comandantele generalu in acestu resboiu civilu a portatu cea mai mare grija, cá se apere pe Romani de turbarea vrasmasiului. Gardelor romane a datu comandanti militari pricepetori de trebile resboiului, si nicairi nu le-a pusu singure inaintea vrasmasiului. ci numai cu ajutoriulu ostiloru imperatesci.

Pentru aceea indémna, cá prefectii si tribunii se invetie pe Romani, cá se fia multiamitori, cu credintia catra inaltiatulu imperatu, si cu barbatia se se lupte in contr'a vrasmasiului, si se se feréscá de jafuri, si de asuprirea celoru nevinovati. scl. 61)

Deci eu am publicatu si acestea doue circularie atatu de ponderóse, cu comitiv'a receruta, fara amânare amu commissu tuturoru, cá se le pazéscá cá lumin'a ochiloru si cá viati'a sa.

(Va urmá.)

Adaoose si rectificari la istori'a regimentului alu II-lea confiniariu dein Transilvani'a.

(Fine.)

In Febr. 1849 Urbanu intreprense dein Bucovina invasiunea cea curagiósa cu 900 de ostasi, pe unu geru de 23 graduri Reaumur, prin munti, pe unde érn'a nu ambla nici ferele selbatece, pana in comuna Morasiani, unde dupa unu marsiu de 20 de óre, cu di cu nópte, in 6 dem. surprindendu pe insurgenti, puse man'a pe maiorulu Koffler cu 11 ofiieri, unu medicu, trei companii dein regimentulu Alexandru, care apucase a fi trasu pe partea magiariloru, una aripa de husari dein regim. Koburg, 1 standartu, 2 treauri, 2 cara cu muitione, 74 de cai, bagage'a intréga si armele. Acea fapta heroica ii castigá lui Urban ordinulu Mariei Teresiei. Istori'a inse trebue se fia drepta cátra toti, si asia noi inca suntemu datori se constatamu la locul acesta, cá acea intrepredere cutediátore in totu respectulu, a fostu possibile numai asia, cá suboficiariulu (Feldwebel) Gavrielu Popu a cercetatu mai antaiu tóte positiunile trupelor magiare si tóta dislocatiunea loru cu de-a meruntulu, dupa aceea n'a lipsitu a informa pe Urban cátu se póte de exactu, descriendu'i mai virtosu positiunea maiorului Koffler. Numai asia a fostu possibile lui Urban a'si executa planulu seu, Asta-data trupele de granitieri au fostu dislocate in lini'a a dou'a, pe de margini, si anume la Tihutia 2 companii, éra trupele cu care au strabatutu prin munti, au fostu 2 companii mari dela Carolu Ferdinandu, 2 Sivkovits, 2 de cordonisti dela Bucovina.

Dupa acelu atacu fericitu se induplecá si generariulu Malkovsky a tramite lui Urban ajutoriu dein divisiunea sa, dupa care urmá batali'a dela Crai-nemetu (Bayersdorf) si dela Borgoprundu, priu care districtulu regimentului scapá pe unu momentu de invasiunea barbara a insurgentiloru. Cu aceeași ocasiune locot. Grig. Mihailasiu, Motiu Dembulu si loc. prim. Dietz, se presentara la Urban cu toti fetiorii cáti s'au fostu retrasu in munti si pe la comunele mai departate. Toti venira armati deplinu, inbracati inse, reu in urm'a neauditelor strapatie. Toti acei granitieri dein batalionulu Blascovits, compani'a Arsenite, cetele venite dein munti si ale batalionului de reserva, in Martiu fusera scósi la Bucovina, éra in Aprile mersera in castrele dela Przmisl (Galiti'a), unde au fostu inbracati si formati in doue batalióne. Mihailasiu et Dembulu remasera in Campu-lungu cá comandanti de spitalu si de transportu. Chiaru si Budurlénulu se sciú stracura prin munti in Bucovina.

Asia dara positiunea, séu déca mai vremu, dislocatiunea a patr'a a regimentului alu II-lea dela inceperea bellului civile (Maiu—Iuniu 1848 in Ungari'a), era in 1849 acésta: 6 companii in captivitate; 2 la banulu Ielachich in Slavoni'a; 2 la br. Puchner in Munteni'a (Valachi'a); despartimentulu Rusu in Alb'a-Iuli'a, éra 2 batalióne reorganizate se

aflá in servitiu de garnisona la Galiti'a, inse sub auspiciu cu totulu diverse. Comand'a regimentului in castrele dein Galiti'a trecuse la locot. colon. Szabo, care inainte de aceea fusese maioru in regim. I. la Vaida-rece. Capitani Fackler et Reznau dela regim. Carolu-Ferdinandu ajunsera maiori in regim. nostru. Intre acestea districtulu suferí infricosiatu, pàna in dóg'a de a se ruina cu totulu. Urban infrantu de fatige, de grigi si de lupte extraordinarie sufletesci dede in langóre (typhus) si remase in Iacobenii. Maiorulu Blascovits morí la Dorna de acelasiu morbu. Maiorulu L. Popu si toti oficiarii càti au remasu cu elu, au fostu pensionati, totu-odata trasi in cercetare la Vien'a. Maiorii Hattaludi et Clococeanu pensionati asemenea, cumu si trasi in cercetare judecatorésca la Cernauti. Asia voliá cei mari din Vien'a si alti comandanti, carii nu cunoscea de locu cele petrecute in Transilvani'a, se'si copere grósele loru erori comisse in decursulu anului 1848; ei isi versá mani'a pe bietii comandanti de batalióne si de companii. In fine, dupa doi ani de dile adevverulu esí la lumina, de si nu intregu, totusi in parte mare, si urmarea fu decoratiunea imperatésca data batalionului I. intr'unu modu precumu nu mai fusese decorata vreuna alta parte de trupa, de candu existe armata permanenta in acestu imperiu.

In campani'a bellica dein vér'a an. 1849, adeca dupa reintrarea in Transilvani'a a trupeloru austriace sub comand'a lui Clam-Gallas si a celoru rusesci sub Lüders, dein regimentulu II-lea au participatu la operatiuni bellice numai divisiunea (cele 2 companii) dela Ielachich si divisiunea Peicich, care a strabatutu incóce prin passulu Branului, dupa aceea fù dislocata de garnisóna in Fagarasiu, de unde apoi dupa terminarea bellului a trecut la Bistritia, unde a mersu si despartimentulu lui Rusu. Alti ostasi dein regimentulu nostru au combatutu numai cá individi respanditi prin regimentele de linia, care pe unde'i apucasera tórrentii evenimenteloru.

Colonelulu Urban dupa restaurarea sanetatiei a venitu la colón'a sa in Transilvani'a, acumu inse acea colóna era compusa numai dein trupe de linia, cu care a participatu la bataliile dela Huiedinu (Bánffy-Hunyad) si dela Síbau.

Adjutantele de regimentu locot. prim. Domide ajunse conductoru de colóna la generariulu rusescu Pavlof, care au scosu pe insurgenti dein districtulu regimentului.

Locot. prim. Leontinu Lucchi a insocitu inca dela Cernauti pe generariulu br. Lud. Wohlge-muth, nou numitulu gubernatoriu civile si militariu in marele principatu alu Transilvaniei, si a venitu pàna la Bistritia, unde acesta adressá prim'a sa proclamatiune càtra locuitorii tierעי; dara vedindu cà inemicii se mai tienu in acea parte a tierעי, s'a intorsu la Bucovin'a, de unde in Septembrie trecèndu prin Moldov'a si Munteni'a, intrà incóce pe passulu Temisiu la Brasiovu, spre a ajunge la Sibiu.

Locot. prim. Franc. Mihailasiu dupa ce scapà dein captivitate si ajunse la corpulu de armatá alu generariului rusescu Rüdiger, care era avantgard'a principelui Paskievits, stete acolo, precumu s'a mai disu, pàna la depunerea armeloru de càtra trupele lui Görgei, dupa aceea trecù la Temisió'a, unde fù denumitu cá adjutantu alu divisiunei de trupe la generariulu Zeisberg in Sibiu, pre candu generariulu rusescu Hasford stá se se intórca cu trupele sale in Romani'a.

Dupa inchiierea campaniei, diversele parti de regimentu, oficiari si fetiori carii fusesera la Ielachich, si altii in captivitate, se reintórsera in patria, si anume la Bistritia, unde se formà de nou batalionulu alu 3-lea sub comand'a capitanului Petrizzevich, alu carui adjutantu se facù Carolu Mihailasiu, filiu alu lui Grigorie. Intr'aceea armat'a in 1. Ianuariu 1850 se puse de nou pe pitioru de bellu, atátu dein caus'a greleloru neintielegeri ale Austriei cu Prussi'a, càtu si pentru-cà diversele comitete revolutionarie si anume celu internationale asediatu in Londonu (Mazzini, L. Blanc, Ledru-Rollin, Kossuth, nemti, russi, poloni, romani) amerintiá tóte tronurile. Atunci regimentele se reorganisara de nou, anume acestu alu 3-lea batalionu se dissolvà asia, in càtu una parte se dimise la familiile loru, éra cealalta se incorporà la batal. 1 et 2 sub comand'a noului colonelu Szabó. Acestea apoi fusera dislocate in Secuime, si anume in Tergulu-Murasiului, care este capital'a secuimeii. Aici apoi regimentulu alu II-lea fu transformatu in an. 1851 in regimentu de linia cu Nr. 50.

Colonelulu Urban fu denumitu comandante militariu de districtu in Clusiu, unde sub dominiulu legei martiale se portà aspru destulu cu clusianii, precumu parte mare dein ei si meritasera; uneori inse asprimea lui mergea pàna la brutalitate de soldatesca. Ad Latus alu lui Urban a fostu capitanulu Ioanu Mihailasiu la Reteagu, care inse preste puçinu fu inaintatu pentru meritele sale la rangulu de maioru actuale si apoi pensionatu.

Cu acestea dram'a revolutiunei magiare se finí, cortinele cadiura, in locu de orcanes insoçite de fulgere si trasnete, urmara dile line, dara ingrecate de atmosfera nadusitória.

Nici pàna in dio'a de astadi nu se póte scí numerulu exactu alu individiloru càti au cadiutu dein acestu regimentu alu 2-lea pe campulu de batalia, càti au moritu de fóme, golatate si geru prin munti si càti au fostu macelati pe la locuintiele loru, anume

*) Se dictá de ex. nu numai inchisori arbitrarie séu pré pucinu motivate, dara si pedepse trupesci, fara distinctiune. Asia fu trasu pe banca si batutu cu betie fostulu intendante alu episcopului Ioanu Lemeni, anume Vajda, éra unu baronu scapà de 25 betie numai in urmarea rogatiuniloru aristocratiei locale, barbati si femei, cá se nu li se faca acea bajocura, se fia batutu alaturea cu tieganii, carii fura purcei si galine.

betrani si femei, de càtra hórdele lui Ritzko si Kofler. Deintre oficiari atara de cei remasi morti in batali'a dela Reginu, au mai cadiutu locot. Georgitia la Betleanu si locot. prim. Pampert in 25 Februaru 1849 la Borgoprundu. Despre mórtea maiorului Blascovich memoramu mai susu.

In fine a remasu cá se inregistramu aici si decoratiunile impartite si alte distinctiuni care s'au facutu in acestu regimentu dupa pacificarea tierii.

La batalionulu compusu sub nume de 1-lea si scosu in Ungari'a sub comand'a maiorului L. Popu, s'a decoratu standartulu cu medalia de auru, éra sergentiloru Dimitrie Rusu si Macarie Popu li s'au datu de argintu pentru bravura. Celu de antaiu este astadi capitanu de gen-darmaria in Sibiu, éra acesta e directoru de cancelaria la tribunalu in Nasaudu.

Aici acasa la statulu majoru alu regimentulu Colonelulu Urban castigà decoratiunea (Ordo, ordinele) Mariei Teresiei, pentru incursiunea dela Murasiani.

Locotenentele primariu si adjutante de regimentu Fridericu Storch, ordinele Leopoldinu.

Locoten. prim. P. Domide crucea pentru merite militare si ordinele rus. alu s. Anei.

La batalionulu lui Blascovits: Capitanulu Teodoru Arsente ordin. Leopoldinu pentru tóte meritele sale castigate in decursulu campaniei.

Locot. Grigorie Botta decoratiunea corónei de feru.

Corporalulu Gitia si corp. Mich. Orbanu dela Bistrii'a Borgaului, medalia de argintu pentru bravura. Gitia in calitatea sa de asia numitu galopinu (alergatorin) facuse multe servitii bune colonelulu Urban, se intielege cà prea adesea jocandu-se cu capulu seu.

La batalionulu lui Clococeanu sergentele Stefanu Borgovanu medali'a de argintu pentru bravur'a si heroismulu aratatu in batali'a dela podulu Simeriei (Piski in comit. Huned). Dn. Borgovanu este astadi unulu dein vechii si bravii capitani ai regimentulu m. duce de Baden Nr. 50.

La batalionulu Binder: locotenentele Dimitrie Rusu, care apucase cu despartimentulu seu in cetatea Alb'a Iuli'a, crucea pentru merite militare, castigate de repetite-ori, éra mai virtosu cu ocaziunea unei eruptiuni dein cetate asupr'a magiariloru.

Sergentele Gavriilu Popu, astadi locotenente in pensiuene, pentru servitii importante facute candu cu incursiunea dela Murasieni, aceeasi decoratiune.

Remunerati prin inaintare.

La batalionulu de reserva: capit. pens. Ioanu Mihailasiu pentru meritele sale castigate in faci'a inemiculu, pe campu de batalia inaintatu la rangu de maioru actuale. (Vedi mai susu).

Locotenentele Grigorie Mihailasiu se facú locotenente primariu si pe langa pensiuene í se mai assemnà adaosu de 200 fl. pe anu pentru tóta viéti'a.

Motiu Dembulu era se fia nobilitatu pentru meritele sale, dara a moritu sermanulu inainte de tempu.

Denumiti pentru calificatiunile loru singularie.

Postulu adjutante de regimentu, éra acuma capitanu Leontinu Lucchi, de adjutante alu gubernatoriulu br. Lud. Wohlgemuth. (Vedi mai susu).

Locotenentele si adjut. de batalionu Franciscu Mihailasiu, de adjutante la divisionariulu gener. Zeisberg. (cá mai in susu).

Dein datele càte scóseramu aici dupa inpartarile dlui capitanu in pensiuene, insocite ici colea de reflexiunile nóstre, lectorii voru cunósce, ce greutati intempinamu la culegerea si grupparea fapteloru bellice ale unui regimentu, care avù desastrulu de a fi separatu si desbinatu indata dela inceputu in partile sale constitutive, dupa care apoi, in urmarea atátoru confusiuni politice si erroru strategice de ale comandantiloru, regimentulu ajunse pe unu momentu, pàna si in stare de dissolutiune. Pentru cá se castige cineva unu prospectu totale alu fapteloru unui regimentu, trebue se adune la unu locu tóte operatiunile si miscarile sale, documentàte fiacare in modu authenticu; acestu scopu inse este nespusu de greu a'lu ajunge atunci, candu unu regimentu nu e concentratu la unu singuru punctu, ci tocma dein contra, defacutu in bataliòne, divisiuni, companii, plutòne, si dislocatu in tieri si tienuturi diverse. Cu tóte acestea, noue ne vene a crede, cà dupa càte s'au adusu la cunoscinti'a publica despre faptele acestui regimentu pàna acilea, locuitorii dein districtulu Nasaudulu potu fi indestulati pe de plinu. Lipsesce numai, cá istori'a, cá faptele parentiloru se fia propagate si recomandate dein generatiuni in generatiuni, pentru toti seculii, cá se aiba modelle de imitatiune, indemnu si stramuru la portarea armeloru. G. B.

Psaltirea calviniano-romana versificata.

(Unu documentu literariu-istoricu dein secl. XVII.)

Scrutandu prrin cele bibliotece dein Clusiu, dilele trecute fui ferice a dá in bibliotec'a colegiulu ev. reformatu preste unu manuscriptu romanescu dein a. 1697, pentru noi insemnatu dein punctu-de-vedere nu numai istoricu, ci si literariu. Manuscriptulu e un'a traductiune romana versificata a asia-numitei „Carte a psalmiloru“ (zsoltárkönyv) si a altoru imnuri sante si rogatiuni ocazionali, ce dela finea secului XVI. si inceputulu celui alu XVII. incóce suntu in usu liturgicu la evangelico-reformatii séu calvianii magiari. Fiendu-cà acésta psaltire romana versificata, ce vine se insocésca pre a metropolitulu Dositeu, a lui Teod. Corbea si a lui Ioane Pralea, pre càtu sciu e inca necunoscuta literatiloru nostri,

grabescu prin aceste a o aretá, si din bunavointi'a dlui directoriu alu colegiului Samuele Szabó me afu in placut'a pusetiune de a o poté aretá ceva mai pre largu lumei rom. literarie.

Pentru mai buna intielegere se premitemu cateva momente dein giurstarile si despre starea politica-sociale si desclinitu religiósá a Romaniloru transilvani in seclulu XVI-XVII.

Propagand'a reformatiunei luterane si calviniane, si preste totu proselitismulu religionariu in nefericit'a Transilvania pre la finea seclului XVI. si inceputulu celui urmatoriu ajunsese la culme. Principi, domni si tierani, si-schimbá confesiunea relegiunaria cumu schimbi vestmentele. Desclinitu mari incordari facea nouii sectatori, de a trage si pre Romani la credinti'a loru*). Acumu dela a. 1557, pre candu episcopulu, catolicu Paulu Bornemisza, dein causa cà stase in partea imperatului Ferdinandu, fu alungatu dein tíera si episcopi'a romano-cat. defacuta, reformatii instigara pre regele Ioane Sigismundu (a. 1559-1571), de luà si dela mitropolitulu rom. posesiunea Lancremu**) si o dede superintendintelui calvinu, dein simpl'a causa, cà-ci archipastoriulu rom. nu vru se accepte credinti'a reformata calviniana; metropolitulu scarbitu luà lumea in capu, parasí Ardélulu si trecù in Munteni'a, éra deintre Romani, alesu deintre celi nobili, nu pucini, cá se scape de persecutari, trecura la calvinismu, incatu superintendintele ev. reformatu incepù de aci incolo a si dá titlulu de „episcopu alu Unguriloru si Romaniloru.“ La a. 1577 se fece unu pasu mai departe: adunarea generale a tierei sub Cristoforu Báthori asiediá, cá „Romanii, cari voru vré se parasésca legea gréca si se asculte dogmatele calvine in limb'a loru, se aiba voia de a si alege episcopu, care se aterne totu-déun'a dela episcopulu calvinu.***)“

Cumu-cà presiunea proselitismului religionariu protestanticu n'a romasu fora resultatu, o demustra confirmatiunile date la 1643 de principele Georgiu Rákoczi I. noului metropolitu rom. Simeone Stefanu, in carele se scotu apriatu de sub jurisdictiunea metropolitului tienuturile Alamorului, Orestiei, Hatiegului, Unedórei, Iliei, Crisiului si trei protopopiate dein tier'a Fagarasiului, lasandu-i-se archipastorului rom. numai atatu dreptu asupr'a loru, catu ii va concede episcopulu ev. reformatu. Pentru ce acést'a? de buna séma pentru cà Romanii trecuti la confesiunea calviniana voru fi fostu mai vertosu dein acele tienuturi. Nu mai lungimu vorb'a despre alte strimtorari, ce Romanii avura pre acele tempuri se sufere dein caus'a religiunei loru dela nouii sectari; ajunge se

*) Documente istorice despre starea polit. si ier. a Romaniloru dein Transilvani'a. Vien'a 1850, pag. 83 si urm.

**) Lancremu, ung. coruptu Lamkerék, nemf. Langendorf, comuna rurale destulu de mare intre Alb'a-Iuli'a si Sebesiu, cu 1400 locuitori. Red.

***) Cfr. G. Sincai Cronic. Rom., si P. Maioru Ist. baser. a Rom.

facemu dein cele premise conclusiunea, cà Romanii calviniti avea lipsa de carte eclesiastico-cerimoniale calvinésca, carea la evangelico-reformati, cumu se sci, principale si p'ací unica e psaltirea, psalmii lui Davidu versificati.

Estmodu se nascù, dupa opiniunea nóstra, Psaltirea calvino-rom. versificata, cà-ci asia amu poté-o numí. Originalulu ei, cumu aieptaramu, e psaltirea compusa in versuri magiare pre la 1605*) de Albertu Molnár de Szencz, cu obserbarea metru-lui psalmiloru versificati francesce de Clemente Maroth si faimosulu Teodoru Beza, la cari cantari psalmice melodiile si notele musicali le compuse renumitulu francesu Claudiu Gaudimelus; opulu lui A. Molnár se publicà prim'a óra, precumu se crede, la Herborn'a in 1607, vedù dupa aceea preste un'a suta de editiuni**), si mai cà neschimbatu este pana in diu'a de astadi in usu liturgicu la ev. reformatii ungureni si transilvani. Versiunea romana, carea ni-se pare a datá de pre la mediuloculu seclului XVII, de nu si mai de multu, e facuta de pre amentitul originalu, in cele mai multe locuri mai dein cuventu in cuventu, in unele inse si cu un'a parafrase mai libera, dara pastrandu pre-totu-unde metrulu si form'a viersuriloru magiare, respectivu francesce.

Manuscriptulu, ce diace inainte-ne, e numai un'a copia, scrisa la 1697 de Ioane Viski, parte in Santa-Maria (Boldogfalva) langa Hatiegu, parte in Gioaginlu-de-diosu, in cari comune respectivulu pare a fi fostu predicatoriu reformatu. Copi'a e facuta pre papiru comune de scrisu si in formatu 8-vu, si e legata in table de piele. Pre interioarele tablei deinainte stà scrisu mai de multe-ori numele autoriului cu varie caractere, grecesci, evreesce scl., si cateva sententie biblice si altele morali, éra si in diverse limbe. Pre fóia antaia e oratiunea Domnului romanesce dupa N. Testamentu de A-Iuli'a dein 1648, scrisa cu cirilice cá tiparite, cu de cari caractere scripturali se afla inca numai un'a rogatiune catra finea cartiei, si totu pre acea pagina „Tatalu nostru“ grecesce si cu litere grecesci; in care limba se mai afla ps. XXIII pusu cu o scurta rogatiune rom. intre ps. VII. si VIII. Pre fóia, nu pagin'a, a dou'a stà titlulu: „Aluj szvent David kraj si prorokul o szutyé si csincs dzecs de soltari, cari au szkrisz cu menile lui Viski János en Boldogfalva 1697;“ pre alalta lature a acestei fóie se afla mai multe sentintie latine, magiare si romane, scóse dein S. Scriptura si de aiure, si scrise cu un'a scrisóre, ce imitédia tipariulu. De aci urmédia, cu scrisóre cursiva si fora paginatura, celi 150 de psalmi, cari suntu numerotati cu numeri romani si li-se prepune totdeun'a versulu inceputoriu dein originalulu

*) Budai Esaiás Magyarország historiája a mohácsi veszed. Buda visszavételeig, pg. 250.

**) Toldy Fer. A magyar nemzeti irodalom története, Pest 1872, t. I. pg. 67.

magiaru. La finea loru Viski face oserbarea, că „a începutu a-i scrie in comun'a Santa-Maria si i-a terminatu in Gioagiulu-de-diosu la 12. Augustu 1697.“ Dupa aceea mai vine, totu fora paginatura, unu registru alfabeticu alu psalmiloru si inca alte 44 piese, si anume parte cantece versificate pre craciunu, adventu, anulu nou, parésime, pasce, rosali, si alte laude de multiamita si de adoratiune, cumu si memoratórie de dio'a judeciului, parte rogatiuni de demanétia, de sér'a, la astrucarea mortiloru, una rogatiune magiara prepunenda prediceii, si alte asemeni. Dupa pies'a 18 Viski insémna de nou datulu: „Gioagiulu-de-diosu 19 Augustu 1697.“

Opinaramu mai susu, că Ioane Viski, dupa tóte semnele, e numai copiatoriulu psaltirei cestiunate, carele pentru usulu propriu, cá predicatoriu alu Romaniloru ev. reformati, o descrie cu ortografia magiara de pe unu manuscriptu mai vechiu, scrisu probabile cu litere ciriliane. Argumente ne suntu, că dela 13—19 Augustu, in restempu de siese dñle, abia se pare posibilu, cá cineva, mai alesu pre langa cesicevasi alte ocupatiuni, se faca si purisedie unu registru alfabeticu alu psalmiloru si se traduca in versuri 18 piese, unele si de cate 25 strofe. Mai incolo, ce e mai multu, Viski pare a nici nu fi fostu pré fórte intru scientia limbei rom., celu pucinu asia ceva ne lasa a suspicá si presupune, cá se tacemu de altele, erori scripturali cá „enkele zementul al mjeu“ CVIII, 5 = incalciamentulu meu, „ade odseva“ CXV, 7 = adange-va, si alte de aceste. Inse mai pre susu de tóte se proptesce opiniunea nóstra prin manifest'a vechietate, ce caracterisédia limb'a psaltirei dein vorba.

Limb'a psaltirei calvino-rom. versificate are nu puçine resunete de limb'a cartiloru nóstre dela finea seclului XVI., ba unele cuvente, precumu: credintii lat. credentes, nescientii lat. nescientes, ignorantes, nu-mi adncu aminte se mai ocuru in vre-un'a dein cele pana acumu cunoscute; éra alte vorbe si forme gramatecali arcaice, dara bune, pare că vinu mai desu inainte, decatu in ori care alta carte vechia rom. Asia folosirea mai pre totu-unde a particulei conditionali se lat. si; a ausiliariului conditionale eptativu are in a 3 pers. sing. si plur. (astadi: elu aru, eli aru); usuarea numenelor masc. de declinatioinea II. in vocativu fora le; intrebuintiarea de totu désa a acusativului, chiaru si la pronumele personali, fora prepusetiunea pre; cuvente cá: cunoscintii l. cognoscentes, meseri l. miseri, meserere l. misericordia, scumperu, descumperu l. salvo, miragu l. miraculum, incindere l. incendere, de prim'a = antaiu scl. Chiaru si dein ingredientiele straine, de carele opulu nostru posiede altu-cumu destule, unele cá: hreborire, hreboru, milcu-éla, milcuire, vrevire, baseu, in alénu, alenisiu, mandria in sensu de intieptiune (slav. mudrii, mudrosti) si alte asemeni, le gasimu mai numai, séu mai vertosu in cartile si scrierile ro m.dein

seclulu XVI.

Dein tóte aceste resumamu si deducemu acea parere, já indegetata, că psaltirea dein cestiune o versifica cutare nenumitu in prim'a diumetate séu celu multu pre la midiuloculu seclului XVII, ci asia, că avù inainte-si un'a versiune romana mai vechia a psaltirei, cu carea se ajutà si folosí. Intr'adeveru, partea mai interesante a opului nostru este arcaismulu formelor si cuventelor; pentru că ce se atinge de versuri, despre cele mai multe amu poté afirmá fora mustrare de conscientia, că suntu facute cá de claca, déca n'amu reflectá la greutatea începutului si la starea limbei si literaturii, nu numai a nóstre, ci in multe privintie si a strainiloru, pre acele tempuri.

Inchiaiandu acésta scurta aretare, credemu a face unu sierbitiu placutu literatoriloru nostri, cá si publicului cetitoriu, dandu de proba unu psalmu si doue cantece ocazionali, cu ortografia nestramutata a psaltirei si apoi transcrise, cumu si unu vocabulariu alfabeticu de tóte cuventele si formele bune mai vechie, cate in decursulu unei lecture a manuscrisului ni-le potumu insemná. Vorbele si formele mai rare le vomu pune si in parentesi, intogmai cumu se afla ele scrise in psaltire, si spre adeveritura vomu citá ici colea psalmulu respectivu si strofele lui cu numeri romani si arabici. éra la cele 44 de piese atatu pies'a catu si strof'a au alineu cu numeri arabici.

Clusiu, in 1875.

Dr. Gregoriu Silasi.

Psalmu XXX.

(Discirlek uram tégedet, mert)

Leudavoj Domne pre tine

Ke me czinus tu pre mine

Den milecz eme redikas

De pizmasim me aperas

Si pre jej nuj leszas pre voje

De nevojem sze sze bukure.

2. Ke jeu la tin' am sztrigať

Nevoja me aj vindekat

Si kend ket nu in gropnicze

Kedem in laczul de morte

Cse tu jare viaczam dedes

Den pekure szuffetum szkoszes,

3. Vernicsi szvencz à Domnuluj

Kentacz frumosze laude luj

Alduiczil en vecsie

Ke meniaj nu mult czine

Omul nu pote gendi acraja

Ket kurund ej trecse menia.

4. Cse milaj si meszerere

Pre noj en vecs va remena

Uneorj jeu assa gendeszk

Pren kare szare m' amereszk

Cse dake me szkol diminacza

Assis em vine bukuria.

5. Kend jeu en cset mare jeram

Atuncea eme bukuram

Ke assa jeu am kudsetat
Kum nu voj kede en pekat
Ke am szimczit meszerere ta
Ku karem enterest inima.

6. Cse dake szvente facza ta
Ecz entorszes feritura
Numaj ket eme szpementaj
Si sztrigend assa me rugaj
Szendsele mjeu csecz foloszeste
Domne sz oj szkobori n gropnicze.

7. Domne jeu pulbere szoj fi
Pre tine kum toj szlevi
Kum czoj veszti dereptate
Domnu aszkultem rugecsune
Fiecz mile fim szlobodzitor
Czine me sim fi ku adsutor.

8. La szfersit pre bukurie
Entorszesim plenszurile
Hajnili de sele luas
De pre mine le dezbrekas
Prentu cse te laudu en vecsie
Ennelczendute tine Domne.

Transcriptiune.

1. Laudá-voiu, Dómnne, pre tene,
Cà me tienusi tu pre mene,
Den mila-ti me redicasi,
De pismasi-mi me aperasi
Si pre eli nu-i lasasi pre voia
De nevoia-mi se se bucare.

2. Cà eu la ten' am strigatu,
Nevoi'a mea ai vendecatu;
Si candu, càtu nu in gropnitia,
Cadeám in laçiulu de mórte:
Ce tu éra viati'a-mi dedesi,
Den pâcura sufletu-mi scosesi.

3. Vernicii santi a' Domnului,
Cantati frumóse laude lui,
Alduiti-lu in vecia,
Cà meni'a-i nu multu tiene.

Omulu nu póte gandí aceea,
Càtu curundu i trece meni'a.

4. Cse mil'a-i si mesererea
Pre noi in veci va remané.
Uneori eu asiá gandescu,
Pren care sér'a me amarescu;
Ce déca me scolu demanéti'a,
Asisi mi-vine bucuri'a.

5. Candu eu in cietu mare eramu,
Atuncia me bucuramú;
Cà asia eu am cugetatu,
Cumú nu voiu cadé in pecatu;
Cà am semtitu mesererea ta,
Cu care-mi întaresci anim'a.

6. Ce déca santa faci'a ta
Ti-intorsesi, feritur'a,
Numai catu me spaimentai
Si strigandu asia me rogai:

Sangele mieu ce-ti folosescé,
Dómnne, s'oiu scoborí 'n gropnitia?

7. Dómnne, eu pulbere s'oiu fi,
Pre tine cumú te-oiu slavi?
Cumú ti-oiu vesti dreptatea?
Dómn', asculta'mi rogatiunea;
Fia-ti mila, fi-mi sloboditoriu.
Tiene-me si-mi fi cu ajutoriu.

8. La szfersitu pre bucuria
Intórsesi-mi plansurile,
Hainele de jale luasí
De pre mene le desbracasi;
Pentru ce te laudu in vecia,
Inaltiandu te tene, Dómnne.

Alta lauda, Nr. 14.

(Könyörögjünk az Istennek sz.)

Sze ne rugem Duhuluj szvent a Domnuluj, sze szlobodze
den nelczie szvente lumina, sze je dentr' inimile entunerekul,
kum sze putem enczeledse, voja szvent' a Domnuluj

2. Sziracsilor Duhul szvent jest Tatel milosztiv, si a mi-
seri peketos hreboritorul, a kedzucz den kredincze jest puter-
nik sztelp, sen csa kredincza netare, numaj tu ne entremedz.

3. Tu jest oszpe esel dulce à sufletelor, bukuria cse de-
repte entresztaczilor, rezmiriczi ej sufletest enlinatorul, viecziej
de vák en noj, jest tu encsepetorul.

4. Aj envezcat tu detenj prae szvencz prorocsi, enderep-
taend limbile lor si szkripturile, tu prae szvencz apostoli aj fa-
kut mendri, kum sze entorne la tine, prae casazta lume tote.

5. Ja nae totae inkredere à inimilor, enluminadzene minte
de 'ntunerecse, zdrobeste sirevia uraacsunej, de tutindene'sze fie
kredincziej unaacsune.

6. Aledse noj kum szecz fim beszericse vij, primaestaene
rugecsune ka sirtve szvente, den paegubitare ja prae lume tote,
kum pren kredinczae deraptae, sze trecsem la Dumnedzeu.

7. Laudesze en nelczie Tatel Dumnedzeu, alduim noj
tocz prae tine Fiul Dumnedzeu, ku Duhul szvent entruna Dum-
nedzeu drept, alduitura ta pre noj remene en vecsie.

Transcriptiune.

Se ne rogámu Duhului santu Domnului,
Se slobódia den naltia santa lumina,
Se iee dentr' animele intunereculu,
Cumú se potemu intielege
Voi'a santa a Domnului.

2. Seraciloru Duhului santu est Tatalu milostivu
Si a méseri pecatosi hreboritoriulu,
A caduti den credintia esti poternicu stelpu,
Si 'n cea credintia netare
Numai tu ne intramedi.

3. Tu esti óspe celu dulce a sufleteloru,
Bucuri'a cea derépta intristatoru,
Resmiritiei sufletesci inclinatoriulu,
Viatiei de vécu in noi
Esti tu inceputoriulu.

4. Ai invetiatu tu de 'ntaniu pre santii proroci
Indereptandu limbele loru si scripturele.
Tu pre santii apostoli ai facutu mundri.

Cumu se întórne la tine
Pre cést'a lume tóta.

5. Iea-ne tóta necrederea animelor,
Inluminédia-ne, mîntea de 'ntunérece,
Sdrobeste sirevi'a uritiunei,
Dà tutindone se fia
Credintiei unetiune.

6. Alege noi cumu se-ti fimu beserece vie,
Primescene-ne rogatiunea cá jerfa santa,
Den pagubitura iea pre lumea tóta,
Cumu prén credintia derépta
Se trecemu la Domnedieu.

7. Laude-se in inaltia Tata-lu Domnedieu,
Alduimu noi toti pre tine, Fiiulu Domnedieu,
Cu Duhulu santu intr'un'a Domnedieu dereptu.
Alduitur'a ta pre noi
Remana in vecia.

Alta lauda. Nr. 16.

(Christus ki vagy nap és világ)

Christe cse jest dzi lucsie, nu ne lesza en entunerece, tu
jest lucsime derapte, nu ne lesza 'n pegubitura, Nu:

2. Rugem tine szvent Dumnedzeu faerestene tu prae noj,
de perire szuffetuluj, kum en tine sze ne odihnim, K.

3. Szomn greu sze nu ne kuprinde, allensigul sze nu
ne cselujaszke, de noj sze nu sza propie, siñ maeniecz sze nu
ne duke, S.

4. Oky nosztri sz'or s-adurmi, szuffetul prae tine sze pre-
vegye, terime puterey tale, fie kredzuezilor pezitor, F.

5. Domne noj la tine sztrigem, fi nae grisitor milosztiv,
faerestene de allensig, de alnicsia drakuluj, D.

6. Poraencseste endserilor tej, kum prae noj sze ne pe-
zaszke, kum pizmasul nosztru csel reu, sze nu sze apropie de
noj, Sz.

7. Pomaenestene de pre noj, bine stij ke treketorj szem-
tem noj, ku szendselecj nyaj reszkumperat, rugem tine Domne
nu ne lesza, R.

8. Laude fie Tateluj szvent, si lui Christus Fiuluj luj,
ku Duhul szvent depreuna, akmu sin vecsie Amen, A.

Transcriptiune.

Criste! ce esti dî lucfa,
Nu ne lasá in intunerece;
Tu esti lucime derépta,
Nu ne lasá 'n pagubitura.
Nu ne lasá 'n, scl.

2. Rogámu tene, santu Domnedieu,
Feresce-ne tu pre noi
De perirea sufletului,
Cumu in tene se ne odinimu.
Cumu in tene, scl.

3. Somnu greu se nu ne cuprinđa;
Alensigulu se nu ne celúesca,
De noi se nu s' apropie
Si 'n manfa-ti se nu ne duca.
Si 'n manfa-ti, scl.

4. Ochii nostri s'oru si-adormi,
Suffetulu pre tene se preveghie.

Tarimea poterei tale
Fia credutiloru paditoriu.
Fia credintiloru, scl.

5. Dómne, noi la tine strigamu;
Fi-ne grigitoriu milostivu,
Fereste ne de alensigu,
De alnici'a dracului.
De alnici'a, scl.

6. Poruncesce angeriloru tei,
Cumu pre noi se ne padiésca,
Cumu pismasiulu nostru celu reu
Se nu se-apropie de noi.
Se nu se, scl.

7. Pomenesco-te de pre noi;
Bine scii, cá trecutori suntemu noi;
Cu sangele-ti ne-ai rescumperatu;
Rogamu tene, Dómne, nu ne lasá.
Rogamu tene, scl.

8. Laud'a fia Tata-lui santu.
Si lu Christosu Fiiului lui,
Cu Duhulu santu depreuna,
Acmú si 'n vecia, amen.
Acmú si 'n scl.

(Vocabulariulu va urmá.)

Nr. 101—1875.

Procesu verbale,

luatu in siedinti'a estraordinaria a comitetului asociatiunei
transilvane, tienuta in 26. Maiu c. n. 1875, sub presidiulu
dlui vice-presedinte Iacobu Bolog'a, findu de facia domnii
membrii Pav. Dunc'a, E. Macelariu, I. Hanni'a, Const. Ste-
zariu, I. V. Rusu, Z. Boiu, Dr. Dem. Racuciu si I. Cretiu.

§ 66. Secretariulu alu II-lea perlege scrisóri'a
comitetului arangiatoriu dein Lugosiu de dato $\frac{4}{17}$
Maiu a. c., prin carea acela notifica, cumu-cà inteli-
genti'a romana de acolo, tienendu o conferintia, a
alesu dein senulu seu unu comitetu in persónele in-
digitate in acea scrisória. carele punendu-se in coin-
tielegere nemidilocita cu comitetulu asociatiunei, se
faca unu proiectu pentru primirea asociatiunei la a-
dunarea generala viitória.

Deci, amentitulu comitetu cere, cá tóte disposi-
tionile si dorentiele comitetului asociatiunei, referi-
tórie la tienerea adunarei generali, se se comunice
ca presidiulu aceluia. (Nr. prot. ag. 98, 1875.)

In nexu cu amentit'a scrisórie, referentele secre-
tariu II. dein considerarea unoru impregiurari nepre-
vedite, care, ivinduse in decursulu acestui anu, voru
avé influentia considerabila asupr'a celoru mai dea-
prope afaceri ale asociatiunei, se afla indemnatu a
propune, cá comitetulu asociatiunei pre bas'a §-lui
21 dein statute, se benevoiasca a roga pre presidiu,
cá acelasiu, se conchiame càtu mai curendu o adu-
nare generale estraordinaria a membriloru asociat.

Dupa desbateri serióse, propunerea referentelui
secretariu II. se primesce cu unanimitate de voturi
si se radica la valóre de conclusu, cu aceļu adaosu,

cá despre acést'a se se incunoscintieze si respecti-
yulu comitetu arangiatoriu dein Lugosiu.

Verificarea acestui procesu verbale se concrede
Domniloru membrii: Dunc'a, Hanni'a si Stezariu.

Sibiiu, datulu cá mai susu.

Iacobu Bolog'a,
v. presied.

I. V. Rusu,
secret. II.

S'a perlesu si verificatu. Sibiiu, 27. Maiu 1875.

Stezariu mp. P. Dunc'a mp. I. Hanni'a mp.

Ad Nr. 95—1875.

Publicarea baniloru incursi

la fondulu asociat. trans. dela siedinti'a comitetului dein 10.
Aprilie a. c. pana la siedinti'a aceluia dein 13. Maiu 1875.

Prin dn. protopopu si direct. despart. cerc. alu Brasio-
vului (I) Ioane Petricu, s'au tramisu cá legatu facutu aso-
ciatiunei de repausatulu Dr. Nicolae Ganescu, respective cá
tacse restante pre 10 ani 50 fl.

Sibiiu 13 Maiu 1875.

Dela secret. asoc. trans.

Nr. 101—1875.

präs.

Conchiamare.

Comitetulu asociat. transilvane pentru literatur'a
romana si cultur'a poporului romanu, luandu in ve-
dere unele impregiurari de o influintia considerabila
si inevitabila asupr'a celoru mai de aproape afaceri
ale asociatiunei, ivite pe neasteptate in decursulu a-
nului acestuia, a decisu in siedinti'a sa extraordinaria
din 26 ale lunei curente, a invitá pe subscriulu pre-
sidiu, cá pe bas'a si dupa dispositiunea § 21 din
statutele asociatiunei, aprobate prin preainalt'a deci-
siune maiestatica din 6 Sept. 1861, si emanata prin
emisulu escelsului guvernului r. transilvanu din 26 Sept.
1861 Nr. 7693 se conchiame o adunare generala
extraordinaria a membriloru asociatiunei.

Corespondiendu deci subscriulu presidiu amen-
titei invitatiuni, conchiama prin acést'a pe bas'a si in
poterea §-lui susu citatu adunarea generala estra-
ordinaria a asociatiunei nostre pe $\frac{6}{18}$ Iulie 1875
in cetatea Alb'a-Iuli'a (Belgradu), si róga
pre toti onorabili membrii ai asociatiunei a concurge
si a participá la acésta adunare.

Dela presidiulu asociatiunei transilvane pentru
literatur'a romana si cultur'a poporului romanu.

Sibiiu, 28. Maiu 1875.

Iacobu Bologa,
v. presied.

I. V. Rusu,
secret. II.

Convocare.

Comitetulu despartimentului VIII. alu asociatiu-
nei transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a
poporului romanu prin acést'a aduce la cunoscintia
publica, cumu-cá adunarea generale a acestui despar-

tiementu se va tienea estutempu in comun'a „Mi-
haltiu“ in 8/20 Iuniu, 1875 adeca in dominec'a prima
dupa S. Rosalii.

Dreptu ce invitamu pre toti on. membrii a'i aso-
ciatiunei, catu si pre on. inteligintia din acestu des-
partimentu, cá se binevoiésca a se presentá catu
mai numerosi, avendu a se alege de nou membrii
comitetului la acestu despartimentu.

Dein siedinti'a comit. a despartimentului VIII.
Alb'a-Iuli'a in 6 Iuniu 1875.

Alesandru Tordasianu
direct.

Rubinu Patitia
actuariu.

Bucuresci, 24 Maiu 1875.

Domnule Redactoru!

Benevoiti, ve rogu, a publicá in diariulu ce re-
digeti urmatori'a comunicatiune dein partea Societatii
Academice Romane:

„Societatea Academica Romana are onore a aduce
la cunoscintia toturor'a, cá recensiuinea lucrariloru
intrate spre cercetare s'a publicatu in Annalile socie-
tatii an. 1875. Concurentii cari dorescu a'si recapatá
manuscriptele, se potu adresá directu la delegatiunea
societatii, dandu voia acesteia a desigilá scrisorile cu
motulu respectivu spre a se incredintiá despre iden-
titatea numelui.“

Multiamindu-ve cu anticipatiune, ve rogu a primi
incredintiarea distinsei mele consideratiuni.

Secretariulu Societatii Academice Romane.

C. G. Dambovicianu.

Bibliografia.

Se mai observase si alta-data, nu numai la lo-
culu acesta, ci si in Gazet'a Transilvaniei, cá librarii
dein Transilvani'a, éra anume cei din Sibiiu si Bra-
siovu, inca si cei dela Clusiu, suntu applecati a primí,
si cá in adeveru primescu earti romanesci spre ven-
diare. Totu asia se afla si deintre tipografi, carii
publica destule carti romanesci, cu pretiuri relative
multu mai moderate decatu suntu de ex. cele dein
Romani'a, séu si cele dela Budapesta. Mai in scurtu,
carturarii romani nu se mai potu plange nici asupra
pretiuriloru exorbitante ale cartiloru, precumu érá
odenióra, candu cartile besericesci costá unu capitalu
intregu, éra de altele abia vedeai cu ochii; nici érasu
nu mai este vreo difficultate a'si castigá ori-cine carti,
totu prin acei librari, de ori-si unde, nu mai se vrea.
Cartile nóstre romanesci aru potea fi multu mai ef-
tine si decatu suntu astadi, déca noue ne-arú placea
mai bine lectur'a, studiulu, instructiunea. Cu catu
se vendu mai multe exemplarie, cu atatu pretiulu se
mai póte scadé.

Dein tóte librariile si tipografiile transilvane ai
caroru possessori suntu de alta nationalitate, cea mai
zelósa intru propagarea productelorú literaturéi ro-

manesci este cá de 15 ani încóce a lui Samuelu Filtsch dela Sibiiu, a carui libraria se afla astadi sub conducerea genere-sen a dlui Iulius Spreer, éra tipografi'a e trecuta la celalaltu genere dn. W. Krafft.

Dela acelea institute, care ni se paru a fi incuragiate de catra mai multi literati romani dela Sibiiu si dela Blasiu, s'au anuntiatu si pana acuma unu frumosu numeru de carti, mappe, tabelle s. a. — Mai de curendu ne vení la mana: Mapp'a Europei pentru usulu scóleloru, lucrata dupa L. Holle, cu nomenclatur'a romanésca, elaborata prin unu directoru de scóle romanesci. Editoriu Iulius Spreer. Formatu mare de pariete, colorata frumosu. Acésta mapa intensa pe pensa costa 4 fl., provédiuta cu altitie de lemn coloratu cu negru, 5 fl. 40 cr., éra simplu numai pe charteia 3 fl. 40 cr. val. a. Dela 10 ex. se dá 1 gratis. In casu candu acésta charta va fi adoptata in scólele nóstre, de ceea ce nu ne indoimu, dn. Spreer a decisu a publicá si Planiglobulu romanescu.

Elegantele table de istori'a naturale cu textu latin. germ. et romanescu, suntu totu proprietatea dlui Spreer, si nu ar trebui se lipsésca delanici-un'a scóla, in care se propune Zoologi'a. La Istori'a naturala pentru pruncii dein scólele popularie, partea I. elaborata dn. dr. Cosma Anca dela Nasaudu*), se aplica prea bene tablele acestea.

Poesii poporale romane, adunate si in tocmite de Simeonu F. Marianu. Tom. II. Cernauti 1875. 8-vo micu, pag. 250. Pretiu 1 fl. 10 cr. Acestu tomuletiu coprinde 193 Doine si 60 Hore adunate numai dein Bucovin'a. Se duce minune catu thesaru mai siede ascunsu in limba nóstra vorbita de poporu. Déca numai dela romanii dein mic'a Bucovina esu atatea, cate mii mai au se ésa dela poporu nostru intregu. Culegeti, adunati barbatesce fetiori, éra voi fetióreloru cantati lucrandu si lucrati cantandu.

W. Krafft (tipografi'a lui S. Filtsch) in Sibiiu recomanda carti scolastece:

Antani'a carte de lectura si invetiatura pentru scólele poporali romane de I. Popescu. Legata 25 cr., nelegata 20 cr.

Conductoru la aplicarea antaiei carte de lectura si invetiatura in scólele poporali romane de I. Popescu. 10 cr.

A dou'a carte de lectura si invetiatura pentru scólele poporali romane de I. Popescu. Legata 80 cr., nelegata 70.

Computulu in scól'a poporala (manualu pentru invetiatori) de I. Popescu. — In aceast'a carte s'a luat in deosebita consideratiune sistemulu metricu, desfasurandu-se in modulu celu mai poporalu

si mai acomodat pentru preceperea miciloru elevi din scól'a poporala. — Se afla sub presa. Pretiulu va fi cam 1 fl.

Compendiu de pedagogia pentru parinti, educatori si toti barbatii de scóla de I. Popescu 1 fl.

Instructiune pentru invetiatori la tractarea cartiloru scolastece de Basiliu Petri. Pretiulu 50 cr.

Metodulu pertractarei Abecedariului de St. Popu, legatu in pareti tari 50 cr.

Legendariu si esercitia de limba pentru clas'a II. de St. Popu, legatu 36 cr.

Gramatec'a limbei romane, de T. Cipariu, premiata de academi'a romana 1 fl. 50 cr.

Elemente de istori'a Romaniloru pentru scólele poporale de A. Treb. Laurianu. Editiunea a nou'a corésa si adausa. Pretiulu legatu 30 cr.; in partide peste 10 exemplare, exemplariulu cu 27 cr.

Geografi'a tieriloru de sub corón'a Ungariei in legatura cu liniamentele fundamentali ale Geografie universali, pentru folosulu scóleloru poporale romane, intogmita de Demetriu Varn'a, vice-protopopu si profesoriu dirigente la scól'a principala normala din Lapusiulu-Ungurescu. 35 cr.

Istori'a Patriei pentru scólele poporali romane din Ardealu, scrisa de Ioane M. Moldovanu, profesoriu gimn. Aprobata de comisiunea scolastica archidiececana. Editiunea II. Blasiu 1875. Legata 32 cr.

Mesurile metriche. Mesurarea si calcularea cu mesurile cele noue metriche, asemenarea loru cu cele vechi, transformarea mesuriloru vechi in noue si a celoru noue in vechi, mesurarea pamentului si a corpuriloru, compuse in usulu scóleloru, economiloru, industriariloru, comerciantiloru, privatiloru si alu toturor claseloru poporului, de Stefanu Popu profesoriu si redact. „Economului.“ Legata 50 cr., bros. 40 cr.

Archivu pentru filologi'a si istori'a, de T. Cipariu. Anii I. II. III. IV., anulu à 3 fl.

Acte sinodali ale besericei romane de Alb'a-Iuli'a si Fagarasiu, tom. I. 1 fl., tom. II. 70 cr.

Actele conferintiei ténute la Alb'a-Iuli'a 13—14 Aprile 1871. 25 cr.

Spicuire in istori'a besericesca a Romaniloru de I. M. Moldovanu. Blasiu 1873 bros. 40 cr.

Recuisite pentru instructiune:

Aparatulu metricu pentru scóle de Carolu Kovács, menchanicu in Sibiiu, costatoriu din obiecte anume: unu metru, pe care se póte destinge fórte bene impartirea in 10, 100 si 1000 parti, — unu cubu decimetricu, ce se póte descompune, — unu cubu centimetricu cuvú, — unu chilogramu, — unu hectogramu, — unu decagramu, — unu gramu, — o litra, — decilitra, — centilitra — impreuna cu aplicarea in limba romana. Pretiulu 5 fl. v. a.

*) Editiunea a dou'a Sibiiu 1875. 8-vo micu, pag. 72.

Systemulu metricu (o tabela de parete colorata, formatu mare) impreuna cu o introducere pentru invetiarea si propunerea systemului metricu pentru scólele poporali de Pauli Gönzsy. Edata de ministeriulu r. u. de culte si instr. Pretiulu 75 cr.

Map'a Ungariei, editiunea a dou'a indreptata dupa prescriesele inaltului ministeriu de culte si instruciune publica, cu date statistice, consemnarea episcopieloru tuturoru confessiuniloru, si cu date istorice vechi, in limb'a romana de Eugeniu Bordeaux.

Editiunea A. necolorata si neintensa pe pandia 5 fl. 50 cr.

Editiunea B. simplu colorata si neintensa pe pandia 6 fl.

Editiunea C. finu colorata si neintensa pe pandia 6 fl. 40 cr.

Editiunea D. necolorata si intensa pe pandia 7 fl.

Editiunea E. simplu colorata si intensa pe pandia 7 fl. 60 cr.

Editiunea F. finu colorata si intensa pe pandia 8 floriní.

Map'a pentru pastrare 35 cr.

Globulu pamentului, cu unu diametru de 8" si cu textu romanescu, cu pedestalu simplu 7 fl. cu pedestalu completu 14 fl.

Gönczy P., Instruciune la tractarea si intrebuintiarea globului pamentescu pentru invetiarii rurali 30 cr.

Charte in relief, pentru instruciunea intuitiva a geografiei in scólele poporali, cu textulu romanescu de professoriulu G. Schuller, in patru tabelle 12 fl.

Tablele (23) cu tipariturele animaleloru din istori'a naturale finu colorate 6 fl. 50 cr., intense pe 12 table 8 fl. 60 cr.

(La nomenclature romanesci suntu alaturate si cele originale latinesci.)

Table de parete pentru cetitu (20) cu tipuri colorite si indreptariu langa densele, ed. de prof. Dem. Varn'a, 4 fl. 50.

Catalogu diuariu despre cercetarea si propasirea in invetiaturile scolare a tenerimei. Cól'a 3 cr.

Prelectiuni teologice despre Matrimoniu, impedimente, procedura, cu respectu la teori'a e prax'a vigente in provinci'a metropolitana greco-catolica a Albei-Iulie. Pentru alumni de teologia si usulu clerului. Cu un'a colectiune de formularia, de dr. Ioane Ratiu, professoriu de dreptulu canonicu in seminariulu archidiecesanu dein Blasiu, asesoru la tribunalulu matrimoniale archiepiscopescu, etc. Cu aprobatiunea veneratului ordinariatu metropolitanu de Alb'a-Iuli'a. Blasiu 1875. Cu tipariulu seminariului archidiecesanu. 8° mare, pag. 472. Opulu presente se vende in locu cu 3 fl. v. a.

De vendutu mai suntu la autorulu:

1. Principiele generali ale religiunei crestine edate in Blasiu la anulu 1872, 20 Febr., pentru clas'a V. gimnasiale si pentru scólele preparandiali, pretiulu 80 cr.

2. Principiele speciali séu dogmatice, Blasiu, an. 1872, 20 Augustu, pentru clas'a VI. gimnasiale si preparandia 1 fl. v. a.

3. Etic'a crestina, Blasiu, an. 1875, 25 Decembre, pentru seminariiele clericali 3 fl. v. a.

Acésta care scientifica, a carei esire se mai a-nuntiase si de cátra noi, nu se póte recomanda jurisconsultiloru si la toti membrii clerului mai bene, decâtu deca vomu reproduce aici, fia si numai urmatóriele passage dein prefatiunea ei.

Opurile barbatiloru imortali Clain e Selagianu publicate in limb'a latina, ori-catu de erudite suntu, nu ajungu pentru sustinerea scólei moderne, nu corespundu deplinu ratiunei tempului presente, in care limb'a nóstra nationale-beserieesca, dupa un'a lunga absentia, si-reocupà loculu ce i-se cade.

Tempulu in care se emite in lume, acést'a lucubrare, este deplorable; pentru cà mai in tóta diu'a ni se adaugu injurie, ma astadi ni se amenintia chiar si sacratissimele canone: intielegu jurisdictiunea esterna in cauzele matrimoniali.

In aceste impregiurari grele, se cere mai multu cá ori candu a promová scienti'a dreptului, si a o excitá atatu in cleru, catu si in celi ce aspira la sacerdotiu.

Disciplin'a, de care tractamu noi aici, atenge interesele cele mai sacre ale vietiei, si chiar dein caus'a acést'a amu trebuitu se ne restringemu la dreptulu care e in viétia, care astadi are valóre.

Catu 'mi permiseru poterile, m'amu nisuitu a pertractá teori'a dreptului matrimoniale pre bas'a istorica, aducundu'lu in consunantia de un'a parte cu principiele supreme ale beseriei universalii, ér' de alt'a cu prax'a hodierna a beseriei nóstre particulari.

Precumu se va poté convinge onoratuulu lectoru dein cuprinsulu acestui opu, eu amu pusu multu pre aplicarea dreptului, pre praxa; pentru cà dein esperientia se scie, cà si barbati incolo invetiati, pentru nescienti'a esacta a lucrului, a procederei, praxei si stilului usitatu, suatuescu reu pre miserii conjugii implicati cu impedimente: unor'a li spunu, cà nu existe remediulu de dispensatiune, unde acea cu facilitate se póte procurá; altor'a li recomanda cererea dispensatiunei, candu obtinerea acelei este imposibile; pre altii ii indrépta la Rom'a, pre candu episcopulu ii póte ajutá; pre altii ii trimitu la penitentiari'a, candu aru trebui se recurga la datari'a. Éru candu e vorb'a de urdirea procesului divortiale, nu odata s'a observatu, cà suplicantii se reieptá sub pretestu, cà nu aru avé motivu sificiente, pre candu motivulu este evidente; de alta data amu vediutu cà se suscepu actiuni fbra motive juridice, si se institue procesulu, causandu-se estu-modu colitigantiloru spese superflue, éru foruriloru superióre lucru inutile. Preste aceste, actiunile, citatiunile, protocólele, delibératele atatu suntu de informe, catu séu se lasa afóra cele necesarie, séu se spune lucrulu falsu.